

DE SLAKKENDODENDE Vlieg *ANTICHETA ATRISETA* IN NEDERLAND GEVONDEN (DIPTERA: SCIOMYZIDAE)

Robert Ketelaar, Elias de Bree & Aat Barendregt

Veel slakkendodende vliegen zijn vrij kleine, onopvallende vliegjes die in het veld niet snel worden opgemerkt. Malaisevallen zijn dan een effectieve vangstmethode. Bij het systematisch doorzoeken van het verzamelde materiaal onder een binoculair worden dit soort vliegjes nu eenmaal sneller ontdekt. Op deze wijze vonden wij de voor Nederland nieuwe slakkendodende vlieg *Anticheta atriseta* in het Korenburgerveen bij Winterswijk. Dat de soort juist hier is gevonden is geen toeval, want uit veldonderzoek is gebleken dat dit gebied zeer rijk is aan slakkendodende vliegen. Het verhaal nam een bijzondere wending toen bij nadere bestudering van ouder materiaal meer bijzondere locaties van *Anticheta atriseta* werden gevonden.

INLEIDING

Met de vondst van *Anticheta atriseta* (Loew, 1849) zijn nu 63 soorten slakkendodende vliegen uit Nederland bekend. Beuk & Van der Goot (2002) vermeldden 57 soorten en later zijn daar vijf soorten aan toegevoegd. *Pherbellia annulipes* (Zetterstedt, 1846) werd maar liefst twee keer als

nieuwe soort gepubliceerd (Beuk 2012, Smit & Hamers 2012). *Psacadina verbekei* Rozkošný, 1975 werd door Barendregt et al. (2014a) voor het eerst gemeld. Mortelmans (2015) meldde *Salpicella fasciata* (Meigen, 1830) nieuw voor Nederland. Barendregt et al. (2014b) publiceerden *Anticheta obliuosa* Enderlein, 1939 en *A. nigra* Karl, 1921

Figuur 1. Eén van de vijf Nederlandse vrouwtjes van *Anticheta atriseta*, Winterswijk, Korenburgerveen, 12-19.v.2015. De sterk behaarde arista is kenmerkend voor deze soort. Foto Theodoor Heijerman.

Figure 1. One of the five Dutch females of *Anticheta atriseta*, Winterswijk, Korenburgerveen, 12-19.v.2015. The hairy arista is typical for this species. Photo Theodoor Heijerman.

Figure 2. Vindplaatsen van *Anticheta atriseta* in Nederland.

Figure 2. Records of *Anticheta atriseta* in The Netherlands.

nieuw voor de Nederlandse fauna. Zij schrijven: 'Het wachten is op de eerste Nederlandse vondst van *A. atriseta*, een soort die zeldzaam in België en Duitsland (april-mei) aangetroffen is'. Lang hoefden we dus niet te wachten. Met de al eerder bekende *A. analis* (Meigen, 1830) en *A. brevipennis* (Zetterstedt, 1846) zijn nu vijf soorten van het geslacht *Anticheta* Haliday, 1838 in Nederland gevonden. De enige andere in Europa voorkomende soort is *Anticheta bisetosa* Hendel, 1902, die alleen van Oostenrijk bekend is.

HERKENNING

Het geslacht *Anticheta* bestaat uit vrij kleine vliegjes van 4-6 mm. Ze zijn binnen de slakkendodende vliegen te herkennen aan het ontbreken van borstels op het anepisternum en het wel aanwezig zijn van twee borstels op de top van de achterscheen. De soorten zijn overwegend zwart of geelbruin, sommigen hebben een vrij contrastrijke combinatie

van beide kleuren. *Anticheta atriseta* is zo'n redelijk bont gekleurde vlieg (fig. 1) en kan op naam worden gebracht met de tabellen in Rozkošný (1984) en Revier & Van der Goot (1989). Opvallend aan de soort is de basaal verdikte antenneborstel, die dicht bezet is met lange zwarte haren. Het voorhoofd is glimmend zwart met brede fluweelzwarte randen langs de oogranden. Opvallend aan het mannetje dat wij verzamelden in het Korenburgerveen is dat deze voor de subscutellaire borstels geen dorsocentrale borstels heeft. Hierdoor werd het exemplaar eerst gedetermineerd als *A. brevipennis*, die juist alleen die subscutellaire borstels heeft. Controle van de genitalia van dit exemplaar toonde echter aan dat het hier om *A. atriseta* gaat. Sterniet v steekt ver naar achteren uit en de gonostyli hebben een vooruitgebogen punt zoals in figuur 345 en 346 in Rozkošný (1984). Op de plek waar de twee dorsocentrale borstels moeten staan is geen spoor te bekennen van een afgebroken of weggefallen borstel, dus dit lijkt een variabel kenmerk te zijn.

VERSPREIDING

De zes Europese soorten van het geslacht *Anticheta* hebben een overwegend noordelijke verspreiding op het noordelijk halfrond. *Anticheta atriseta* heeft een Palaearctische verspreiding en komt voor in een band die loopt van Groot-Brittannië (Foster & Procter 1997) tot in het westen van Rusland (Rozkošný 1991). In de ons omringende landen is de soort bekend van Duitsland (Kassebeer 2001, Stuke 2005, 2008) en Groot-Brittannië (Foster & Procter 1997). Hij is in tegenstelling tot wat Barendregt et al. (2014b) meldden niet bekend uit België. *Anticheta atriseta* heet zeldzaam te zijn, maar is feitelijk ruim verspreid over de Palaearctische regio en vermoedelijk talrijker dan gedacht (pers. med. J. Mortelmans). In Niedersachsen zijn meerdere recente meldingen van *A. atriseta* gedaan, waarvan de dichtstbijzijnde uit de buurt van Oldenburg komt (Stuke 2008). Dit is ongeveer 40 kilometer van de grens met Groningen.

Figuur 3. De Malaiseval in 2015 op de schraallanden van de Middeldijk in het Korenburgerveen met kraanvogels *Grus grus*. Foto Hans Rauwerdink.

Figure 3. The Malaise trap in 2015 on a fen meadow along the Middeldijk in the Korenburgerveen with common crane *Grus grus*. Photo Hans Rauwerdink.

NEDERLANDSE VANGSTEN

Noord-Holland Callantsoog, Zwanenwater, 'Theehuis', AC 107,7-535,3, 27.IV-03.V.2002, 1 ♀, Malaiseval, A. Barendregt, col. Barendregt; [idem], 3-10.V.2002, 1 ♀. **Overijssel** Ootmarsum, AC 257-493, 14.VI.1999, 1 ♂, B. van Aartsen, col. Naturalis. **Gelderland** Elburg, Schouwenburg, AC 187-493, 11.V.1993, 1 ♀, B. van Aartsen, col. Naturalis; Winterswijk, Korenburgerveen, schraallanden Middeldijk, AC 242,64-444,99, 12-19.V.2015, 1 ♀, Malaiseval, E. de Bree & R. Ketelaar, col. de Bree; [idem], 19-26.V.2015, 1 ♂; Winterswijk, Korenburgerveen, 'Jagerinkswetjes', AC 242,99-444,64, 28.IV-05.V.2016, 1 ♀, Malaiseval, R. Ketelaar & E. de Bree, col. Ketelaar.

Naar aanleiding van de recente vangsten in het Korenburgerveen werd het ongedetermineerde materiaal van Naturalis en van de derde auteur onderzocht. Daarbij kwamen nog enkele oudere waarnemingen naar boven. Er zijn op dit moment twee mannetjes en vijf vrouwtjes bekend uit verschillende regio's van Nederland (fig. 2), waarvan vijf exemplaren uit Malaisevallen komen. De vliegtijd is van eind april tot midden juni, volledig in overeenstemming met de Duitse waarnemingen (Stuke 2005, 2008, Kassebeer 2001).

LEVENSWIJZE

Binnen de slakkendodende vliegen vormt het geslacht *Anticheta* een buitenbeentje omdat de larven niet de slakken zelf eten, maar op eieren van slakken prederen (Knutson 1966). De levenscyclus van *A. atriseta* is niet onderzocht zodat ook niet bekend is welke soorten slakken worden gepredeerd. Van andere soorten uit dit geslacht is bekend dat het aantal eieren dat een larve kan consumeren tot meer dan honderd kan belopen (Robinson & Foote 1978). De eieren zijn vaak afkomstig van het genus *Succinia*, maar bij droogvallend milieu zijn ook waterslakken mogelijk. De overwintering vindt plaats in het popstadium (Vala et al. 2013).

BIOTOOP

De vondsten van het Korenburgerveen komen uit twee Malaisevallen. De val in 2015 stond opgesteld aan de zuidoostkant van een berkenbroekbos op de overgang naar een hooiland met een mozaïek van blauwgrasland, trilveen en veenmosrijke heide. De val in 2016 stond opgesteld op de zogenaamde Jagerinkswetjes, een klein schraallandcomplex langs de Schaarsbeek in het zuidoostelijk deel van het Korenburgerveen. De val stond aan de rand

Figuur 4. De Malaiseval in 2016 op de Jagerinkswietjes in het Korenburgerveen. Links een ondiep plasje met basenrijk water, mogelijk leefgebied van *Anticheta atriseta*. Foto Robert Ketelaar.

Figure 4. The Malaise trap in 2016 on the Jagerinkswietjes, Korenburgerveen. Note the shallow pool with alkaline water, probable habitat of *Anticheta atriseta*. Photo Robert Ketelaar.

van een hooilandje tegen een elzensingel (fig. 3). Ter plaatse van de val groeit veel riet *Phragmites australis*, een basenindicator in dit soort landschappen. In de directe omgeving van beide Malaisevallen zijn elzenbroekbos, vochtig heischraal grasland, blauwgrasland, trilveen en bloemrijk vochtig grasland te vinden (fig. 4). De grondwaterstanden zijn gedurende het hele jaar hoog en tot in het voorjaar (eind mei) zijn in de omgeving van de val nog ondiepe plasjes te vinden. Dit deel van het Korenburgerveen staat onder sterke invloed van basenrijk grondwater van regionale herkomst. De kwelintensiteit is hoog (> 1 mm/dag) en het grondwater is sterk gebufferd, zeer rijk aan ijzer en basen (alkaliniteit > 5 meq/l). In de directe omgeving van de vangstlocaties staan plantensoorten zoals draadzegge *Carex lasiocarpa*, grote boterbloem *Ranunculus lingua*, moeraskartelblad *Pedicularis palustris*, parnassia *Parnassia palustris*, ronde zegge *Carex diandra*, stijve moerasweegbree *Baldellia ranunculoides* en waterdrieblad *Menyanthes trifoliata* (Te Linde et al. 2014).

De vondsten in een duinvallei van het Zwanewater komen uit een vergelijkbare situatie, met heischrale vochtige graslanden, bloemrijke rietvegetatie en omringende bosjes (met vooral grauwe wilg *Salix cinerea*) in een vergelijkbaar heterogeen landschap (fig. 5). De plantensoorten zijn ook grotendeels gelijk aan het Korenburgerveen, met onder meer parnassia, grote boterbloem, draadzegge en moeraskartelblad. Het zijn voedselarme en wisselend natte omstandigheden, met een redelijk gebufferde bodem door de toestroom van grondwater uit de naastgelegen duinen. De precieze locaties van de twee andere vindplaatsen kennen we niet, maar de invloed van basenrijk grondwater is aannemelijk door de ligging aan de rand van de Veluwe en in het heuvelland van Oost-Twente.

De waarnemingen uit aangrenzend Duitsland (Stuke 2005, 2008) komen uit natte, venige gebieden met veel bos. Knutson (1966) vermoedde dat *A. atriseta* is geassocieerd met 'vernal swamps',

Figuur 5. Locatie van de vondst van *Anticheta atriseta* in het Zwanenwater. Foto Aat Barendregt.
Figure 5. Location of *Anticheta atriseta* in the Zwanenwater in 2002. Photo Aat Barendregt.

dat wil zeggen moerassen met tijdelijke wateren. Uit Groot-Britannië (Foster & Procter 1997) is de soort bekend van een paar beekbegeleidende moerassen waar in de loop van de zomer de overstroomde wateren droogvallen. Deze tijdelijke wateren zouden leefgebied zijn voor de slakkensoorten waar *A. atriseta* van afhankelijk is. Ook van de verwante *A. melanostoma* is een dergelijke biotoopbinding beschreven. Knutson (1977) schrijft: 'the seasonal change in water level is the critical factor'. Ook in het Korenburgerveen en Zwanenwater is sprake van veel tijdelijke, ondiepe wateren in de directe omgeving van de vangstplekken. In de loop van mei en juni drogen deze wateren langzaam op.

HET BELANG VAN HET KORENBURGERVEEN

Het hoogveenlandschap van het Korenburgerveen (dus de veenkern met de bijbehorende overgangsvegetaties) is voor Noordwest-Europese begrippen nog erg fraai ontwikkeld. *Anticheta atriseta* is gevonden in de basenrijke randzone ('lagg') van de hoogveenkern. Veel hoogvenen zijn in ernstige mate verdroogd, verveend of ontgonnen geraakt. Hoewel ook het Korenburgerveen in het verleden

is aangetast, is het gebied nooit volledig droog gelegd en is de toestroom van basenrijk grondwater in de zuidoostelijke randzone nooit helemaal verdwenen (Ketelaar & Van 't Hullenaar in prep.). Het gebied herbergt meerdere zeldzame, aan hoogveen gebonden soorten zoals hoogveenglanslibel *Somatochlora arctica* (Zetterstedt, 1840), donkere goudoogdaas *Chrysops sepulchralis* (Fabricius, 1794) en de glanzende veenwants *Lamprolax picea* (Flor, 1860), evenals diverse bijzondere soorten van basenrijke overgangen zoals speerwaterjuffer *Coenagrion hastulatum* (Charpentier, 1825), veenfluweelzweefvlieg *Parhelophilus consimilis* (Malm, 1863) en vroege knobbeldas *Hybomitra lurida* (Fallén 1817) (eigen waarnemingen en pers. med. B. Aukema). In dit licht is het niet verrassend dat *Anticheta atriseta* hier voor het eerst is gezien. Het Korenburgerveen is mogelijk een zeer belangrijk refugium voor aan (hoog)veenlandschappen gebonden soorten. Gelukkig is het gebied goed beschermd en aangewezen als Natura-2000 gebied. Onder die paraplu wordt komende jaren verder gewerkt aan systeemherstel (Bell & Van 't Hullenaar 2017, Provincie Gelderland 2016).

Tabel 1. De slakkendodende vliegen van het Korenburgerveen en het Zwanenwater met het totaal aantal vastgestelde exemplaren sinds 2000.

Table 2. Sciomyzidae of the Korenburgerveen and Zwanenwater with total number of specimens since 2000.

	Korenburgerveen	Zwanenwater
<i>Anticheta analis</i> (Meigen, 1830)		1
<i>Anticheta atriseta</i> (Loew, 1849)	3	2
<i>Anticheta nigra</i> Karl, 1921	9	
<i>Colobaea bifasciella</i> (Fallén, 1820)	10	1
<i>Coremacera marginata</i> (Fabricius, 1775)		15
<i>Elgiva cucularia</i> (Linnaeus, 1767)	30	83
<i>Elgiva sollicita</i> (Harris, 1780)	17	3
<i>Euthycera fumigata</i> (Scopoli, 1763)	1	
<i>Hydromya dorsalis</i> (Fabricius, 1775)		4
<i>Ilione albiseta</i> (Scopoli, 1763)	5	1
<i>Limnia paludicola</i> Elberg, 1965	1	1
<i>Limnia unguicornis</i> (Scopoli, 1763)	1	7
<i>Pherbellia cinerella</i> (Fallén, 1820)		1
<i>Pherbellia dorsata</i> (Zetterstedt, 1846)	4	3
<i>Pherbellia griseola</i> (Fallén, 1820)	7	7
<i>Pherbellia schoenherri</i> (Fallén, 1826)	1	2
<i>Pherbellia ventralis</i> (Fallén, 1820)	1	
<i>Pherbina coryleti</i> (Scopoli, 1763)	2	3
<i>Psacadina zernyi</i> (Mayer, 1953)	3	2
<i>Pteromicra angustipennis</i> (Staeger, 1845)	6	
<i>Pteromicra leucopeza</i> (Meigen, 1838)	1	
<i>Renocera pallida</i> (Fallén, 1820)	11	31
<i>Renocera striata</i> (Meigen, 1830)	2	3
<i>Sciomyza simplex</i> Fallén, 1820	7	3
<i>Sciomyza testacea</i> Macquart, 1835		5
<i>Sepedon sphegea</i> (Fabricius, 1775)	11	25
<i>Sepedon spinipes</i> (Scopoli, 1763)	19	66
<i>Tetanocera arrogans</i> Meigen, 1830	51	9
<i>Tetanocera elata</i> (Fabricius, 1781)	2	68
<i>Tetanocera ferruginea</i> Fallén, 1820	207	185
<i>Tetanocera freyi</i> Stackelberg, 1963	23	11
<i>Tetanocera hyalipennis</i> von Roser, 1840	5	12
<i>Tetanocera robusta</i> Loew, 1847	6	32
<i>Tetanocera silvatica</i> Meigen, 1830	10	
<i>Trypetoptera punctulata</i> (Scopoli, 1763)		12

Figuur 6. In het Korenburgerveen werd ook de zeldzame *Anticheta nigra* vastgesteld. Foto Theodoor Heijerman.

Figure 6. The rare *Anticheta nigra* was also captured in the Korenburgerveen. Photo Theodoor Heijerman.

SOORTENRIJKE SLAKKENDODER-GEMEENSCHAPPEN

Het Korenburgerveen en het Zwanenwater zijn afgelopen jaren relatief goed onderzocht op slakkendodende vliegen. Opmerkelijk is niet alleen de gedeelde hoge soortenrijkdom van beide gebieden, maar vooral de grote overeenkomsten in soortensamenstelling en zelfs talrijkheid van de individuele soorten (tabel 1). Deze terreinen zijn met 29 soorten de twee rijkste vindplaatsen van slakkendoders in Nederland: beide met 46 % van de totale Nederlandse lijst. De Malaiseval in het Korenburgerveen waaruit *A. atriseta* in 2015 werd gehaald leverde ook negen exemplaren van de zeer zeldzame *Anticheta nigra* (fig. 6) op (periode 20-28.IV). Dat is evenveel als het tot dan toe bekende aantal wereldwijd gepubliceerde exemplaren (Barendregt et al. 2014b). Daarnaast zijn van één of beide gebieden zeldzaamheden gevonden zoals *Anticheta analis*, *Colobaea bifasciella*, *Pteromicra leucopeza*, *Renocera striata* en *Sciomyza testacea*. De vindplaats Schouwenburg van *A. atriseta* heeft eveneens een waarneming van *Pteromicra leucopeza*.

Ook in Engeland is opgevallen dat *A. atriseta* op plekken aanwezig is die rijk aan slakkendodende vliegen zijn (Foster & Procter 1997).

Ondanks dat Korenburgerveen en het Zwanenwater in hun aard compleet verschillend zijn en ver bij elkaar vandaan liggen (een oud veenlandschap en een jong duinlandschap) zijn belangrijke overeenkomsten aan te duiden. De hydrologie is relatief ongestoord met hoge waterstanden in het vroege voorjaar met geleidelijk dalende maar vrij hoog blijvende waterstanden in de zomer. Bovendien is invloed van gebufferd grondwater redelijk groot. Tevens zijn er voedselarme omstandigheden die niet verstoord zijn door vermisting. Hiermee ontstaan er omstandigheden voor trilveenachtige milieus met wisselende waterstand, rijk aan bijzondere plantensoorten maar dus ook aan slakkendoders. *Anticheta atriseta* is vermoedelijk een belangrijke indicator voor deze natte, gevarieerde en soortenrijke landschappen. Het geeft ook aan waar de soort gezocht moet worden in de toekomst: in de maanden april-mei in kalkmoerassen,

basenrijke zeggenmoerassen en jonge duinvalleien met ongestoorde hydrologie zoals in Twente/ Achterhoek of op Voorne, maar bij voorbeeld ook in Zuid-Limburg.

DANKWOORD

Jonas Mortelmans leverde aanvullende literatuur en gaf suggesties op een eerder concept. Hans Rauwerdink (Natuurmonumenten) verving regelmatig de vangpotten van de Malaiseval in Korenburgerveen en Sjaak Koster die in het Zwanenwater. Pasquale Ciliberti verleende toegang tot de Sciomyzidae-collectie van Naturalis in Leiden. Theodoor Heijerman maakte prachtige foto's van door ons verzamelde exemplaren.

LITERATUUR

- Barendregt, A., J. Mortelmans & J.W. van Zuijlen 2014a. Slakkendodende vliegen van het genus *Psacadina* in Nederland en België (Diptera: Sciomyzidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 42: 37-45.
- Barendregt, A., J. Prijs & J. Velterop 2014b. Slakkendodende vliegen van het genus *Anticheta* in Nederland, met twee soorten nieuw voor de fauna (Diptera: Sciomyzidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 42: 47-54.
- Bell, J. & J.W. van 't Hullenaar 2017. Nadere uitwerking tweede fase inrichtingsplan Korenburgerveen. – Bell Hullenaar Ecohydrologisch Adviesbureau, Zwolle.
- Beuk, P.L.Th. & V.S. van der Goot 2002. Family Sciomyzidae. – In: Beuk, P.L.Th., Checklist of the Diptera of the Netherlands. KNNV Uitgeverij, Utrecht: 251-254.
- Beuk, P.L.Th. 2012. De slakkendodende vlieg *Pherbellia annulipes* (Diptera: Sciomyzidae), nieuw voor Nederland. – Natuurhistorisch Maandblad 101: 265.
- Foster, A.P. & D.A. Procter 1997. *Antichaeta atriseta* (Loew) (Diptera: Sciomyzidae) in Britain and its occurrence with other scarce malacophagous flies. – British Journal of Entomology and Natural History 10: 73-76.
- Kassebeer, C.F. 2001. Die Hornfliegen (Diptera, Sciomyzidae & Phaeomyiidae) im Groszraum Berlin. – Dipteron 4: 65-108.
- Ketelaar, R. & J.W. van 't Hullenaar in prep. Het Korenburgerveen. – In: A.J.M. Jansen & A.P. Grootjans (red.), Hoogveen in Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Knutson, L.V. 1966. Biology and immature stages of malacophagous flies: *Antichaeta analis*, *A. atriseta*, *A. brevipennis*, and *A. obliuosa* (Diptera: Sciomyzidae). – Transactions of the American Entomological Society 92: 67-101.
- Knutson, L. 1977. Biology of *Antichaeta melanostoma* (Diptera: Sciomyzidae), with notes on parasitoid Braconidae and Ichneumonidae (Hymenoptera). – Proceedings of the Entomological Society of Washington 79: 111-125.
- Linde, B. te, L.-J. van den Berg, M. Simmelink & R. van Rosmalen 2014. Florakartering Korenburgerveen 2014. – Stichting Berglinde, Babberich.
- Mortelmans, J. 2015. The snail-killing fly *Salpicicella fasciata* new for the Netherlands, with an update of Belgian records (Diptera: Sciomyzidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 44: 29-35.
- Provincie Gelderland 2016. Beheerplan Natura 2000 61 – Korenburgerveen. – Provincie Gelderland, Arnhem.
- Revier, J. M. & V. S. van der Goot 1989. Slakkendodende vliegen (Sciomyzidae) van Noordwest - Europa. – Wetenschappelijke Mededelingen KNNV 191: 1-64.
- Robinson, W.H. & B.A. Foote 1978. Biology and immature stages of *Antichaeta borealis* (Diptera: Sciomyzidae), a predator of snail eggs. – Proceedings of the Entomological Society of Washington 80: 388-396.
- Rozkošný, R. 1984. The Sciomyzidae (Diptera) of Fennoscandia and Denmark. Fauna Entomologica Scandinavica 14: 1-224.
- Rozkošný, R. 1991. Additions to the taxonomy, morphology and distribution of Palearctic Sciomyzidae (Diptera). – Scripta Biologica 21: 37-46.
- Smit, J. & B. Hamers 2012. De slakkendodende vlieg *Pherbellia annulipes* nieuw voor Nederland (Diptera: Sciomyzidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 38: 67-70.

- Stuke, J.-H. 2005. Die Sciomyzoidea (Diptera: Acalyptratae) Niedersachsens und Bremens. – Drosera 2005: 135-166
- Stuke, J.-H. 2008. Bemerkenswerte Zweiflügler aus Niedersachsen und Bremen 2 (Insecta: Diptera). – Entomofauna 29: 169-180.
- Vala, J.-C, W.L. Murphy, L. Knutson & R. Rozkošný 2013. A cornucopia for Sciomyzidae (Diptera) [Ein Füllhorn für Sciomyzidae (Diptera)]. – Studia Dipterologica 19: 67-137.

SUMMARY

The snail-killing fly *Anticheta atriseta* found in the Netherlands (Diptera: Sciomyzidae)

Several specimens of the snail-killing fly *Anticheta atriseta* were found in material from two Malaise traps placed in the peat moor reserve Korenburgerveen near Winterswijk. We report the species here as new for the fauna of the Netherlands. One of the specimens lacks the diagnostic dorsocentral bristles on the thorax, so this might be an unreliable characteristic for the identification of *A. atriseta*. The Malaise traps were placed on the gradient of species-rich fen grasslands and wet forest (alder and birch). The vegetation is under influence of alkaline ground water. Research of unidentified collection material revealed three other localities in the Netherlands. Of these, the wet dune reserve Zwanenwater shows remarkable similar ecological conditions and as a result a similar snail-killing fly fauna. Other rare species caught in one or both reserves are *Anticheta nigra*, *Colobaea bifasciella* and *Pteromicra leucopeza*. It seems that *A. atriseta* occurs in wet nature reserves with alkaline conditions. Especially the presence of shallow pools might be important: these seems to be the larval habitat of many *Anticheta*-species. With this finding there are now 63 species of Sciomyzidae known from the Netherlands.

R. Ketelaar
Warnsveld
r.ketelaar@natuurmonumenten.nl

E. de Bree
Amsterdam
ectemnius@gmail.com

A. Barendregt
Voorthuizen
a.barendregt@uu.nl

